

Методичний центр бібліотек
закладів вищої освіти м. Вінниці

Наукова бібліотека
Вінницького національного медичного
університету ім. М. І. Пирогова

АНАЛІЗ

діяльності методичного об'єднання бібліотек ЗВО м. Вінниці за 2022 рік

**Методичне об'єднання бібліотек
закладів вищої освіти м. Вінниці**

**Наукова бібліотека Вінницького національного
медичного університету ім. М. І. Пирогова**

**Аналіз
діяльності методичного об'єднання
бібліотек ЗВО м. Вінниці
за 2022 рік**

Вінниця, 2023

УДК 021.64:027,7](477.44-21)(06)

А 64

Укладачі: Бондарчук Я. С., завідувач відділу науково-методичної роботи
Мельник М. І., заступник директора
наукової бібліотеки

Відповідальна за випуск Кравчук Н. М., директор
наукової бібліотеки

А 64 Аналіз діяльності методичного об'єднання бібліотек
ЗВО м. Вінниці за 2022 рік / метод. об'єднання бібліотек
ЗВО м. Вінниці, Наукова бібліотека ВНМУ ім. М. І.
Пирогова ; упоряд. Я. С. Бондарчук, М. І. Мельник ; відп.
за вип. Н. М. Кравчук. – Вінниця, 2023. – 39 с.

УДК 021.64:027,7](477.44-21)(06)

ЗМІСТ

Вступ	4
Бібліотечні фонди	5
Обслуговування користувачів	8
Довідково-інформаційне обслуговування	11
Наукова бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова	11
Бібліотека ВДПУ імені Михайла Коцюбинського	13
Науково-технічна бібліотека ВНТУ	14
Бібліотека ВТЕІ ДТЕУ	16
Наукова бібліотека ДонНУ імені Василя Стуса	18
Наукова робота	19
Наукова бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова	19
Бібліотека ВДПУ імені Михайла Коцюбинського	21
Науково-технічна бібліотека ВНТУ	21
Наукова бібліотека ДонНУ імені Василя Стуса	22
Соціокультурна діяльність	23
Наукова бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова	23
Бібліотека ВДПУ імені Михайла Коцюбинського	27
Науково-технічна бібліотека ВНТУ	27
Бібліотека ВТЕІ ДТЕУ	28
Наукова бібліотека ДонНУ імені Василя Стуса	31
Підвищення кваліфікації	31
МО бібліотек ЗВО м. Вінниці	31
Наукова бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова	33
Бібліотека ВДПУ імені Михайла Коцюбинського	33
Бібліотека ВТЕІ ДТЕУ	33
Наукова бібліотека ДонНУ імені Василя Стуса	34
Кадри	34
Матеріально-технічна база	35
Нове в роботі бібліотек	36
Наукова бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова	36
Бібліотека ВДПУ імені Михайла Коцюбинського	37
Науково-технічна бібліотека ВНТУ	38
Бібліотека ВТЕІ ДТЕУ	39
Наукова бібліотека ДонНУ імені Василя Стуса	39

Початок повномасштабної війни в Україні став новим випробуванням для організацій, колективів та працівників. Перший етап роботи в таких умовах потребував адаптації та аналізу нових реалій. Це на деякий час поставило на паузу методичний напрям діяльності МО бібліотек ЗВО м. Вінниці.

План заходів роботи потребував актуалізації відповідно до сучасних умов. Своєю чергою головна мета методичної служби полягала у своєчасному та актуальному фаховому інформуванні, розробці методичних матеріалів, які б допомогли працівникам та керівникам в організації індивідуальної роботи та діяльності колективу, забезпеченні умов психологічного комфорту команди.

До складу МО бібліотек ЗВО м. Вінниця входить 6 університетських бібліотек, а саме:

- Бібліотека Вінницького національного аграрного університету;
- Наукова бібліотека Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова;
- Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;
- Науково-технічна бібліотека Вінницького національного технічного університету;
- Бібліотека Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ;
- Наукова бібліотека Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Також у кінці 2022 р. 4 фахових медичних коледжі Вінницької області виявили бажання долучитися до складу МО з метою підвищення кваліфікації працівників. Відтак від 22 листопада членами МО бібліотек ЗВО м. Вінниці також стали:

- Вінницький медичний фаховий коледж ім. акад. Д. К. Заболотного.
- Гайсинський медичний фаховий коледж.
- Могилів-Подільський медичний фаховий коледж.
- Погребищенський медичний фаховий коледж.

14 грудня 2022 р. для них було проведено атестацію. За результатами проведеної атестації складено протоколи, оформлено атестаційні листи, надано певні рекомендації.

Алгоритм діяльності університетських бібліотек з читачами та студентами в умовах криз було закладено в часи пандемії COVID-19. Під час війни надзвичайно важливо було гнучко реагувати на організацію роботи бібліотек так, щоб вона відповідала вимогам освітнього та навчального процесу й повною мірою забезпечувала комфорт та безпеку читачів.

Не дивлячись на усю складність ситуації, бібліотеки залишаються осередками, в яких студентська молодь не лише отримує знання, але й психологічну підтримку, відчуючи приналежність до того, що стало цінним для читачів у бібліотечній спільноті та просторі.

За обставин, які були вказані минулого року, бібліотека Вінницького національного аграрного університету не бере участі у діяльності МО та не подає звітні дані. Виходячи з цього, аналіз статистичних показників діяльності університетських бібліотек буде здійснено в порівнянні з минулим роком, не враховуючи показники бібліотеки ВНАУ.

Бібліотечний фонд

Від якісної організації бібліотечного фонду залежить рівень інформаційного забезпечення навчального, наукового та виховного процесів закладів вищої освіти.

На 1.01.2023 р. найбільша кількість книжкового фонду залишається у бібліотеках **ВНТУ** (678 165 пр.), **ВНМУ** (579 849 пр.), **ВДПУ** (512 774 пр.). Кількісний ріст цього показника відбувся лише у бібліотеках **ДонНУ** (+2079 пр.) та **ВТЕІ** (+151). Значне зменшення відбулося у бібліотці **ВНТУ** (-94 073 пр.), яке пов'язане зі списанням застарілої літератури (*Табл. 1*).

Загалом станом на 1.01.2023 р. загальний бібліотечний фонд МО бібліотек ЗВО м. Вінниці становить 2 053 380 пр., що на 101 081 примірник менше, ніж минулого року.

Війна позначилась на кількісних показниках та роботі із книжковим фондом. Окрім зменшення фінансування на придбання нової літератури, бібліотеки проводили діяльність щодо вилучення пропагандистських російських книг, здебільшого це стосувалося літературно-художніх видань, що увійшли до списку забороненої літератури. Також вибули з фонду й застарілі видання.

Кількість фонду по бібліотеках ЗВО

Бібліотека	Було на 1.01.2022	Є на 1.01.2023	Ріст у 2022 р.	Ріст у 2021 р.
ВНМУ	583 182	579 849	-3333	+2880
ВДПУ	518 679	512 774	-5905	-8610
ВНТУ	772 238	678 165	-94 073	-90 905
ВТЕІ	244 636	244 787	+151	+724
ДонНУ	35 726	37 805	+2079	+4031

За видовою ознакою документів традиційним залишається те, що книги становлять більшу частину фонду університетських бібліотек. Найбільше книг представлено у бібліотеках **ВНТУ** (511 356 пр.) та **ВДПУ** (438 284).

Періодичні видання, які надходять до бібліотек, відповідають усім напрямам підготовки фахівців кожного фахового навчального закладу. Найбільша кількість періодичних видань зосереджена у бібліотеках **ВНТУ** (137 123 пр.) та **ВНМУ** (108 424 пр.)

Для оперативного забезпечення інформаційних потреб користувачів фонди університетських бібліотек укомплектовано навчальними та науковими **електронними ресурсами**. Найбільше їх представлено у фонді бібліотек **ВТЕІ** (13 919 од.) та **ВДПУ** (10 477 од.).

Організація якісного та результативного навчального і наукового процесів відображається у **цільовому призначенні** книжкового фонду. Основна частина документів фонду бібліотек МО – це навчальні (39,4%) та наукові (33,1%) видання. Літературно-художні складають 13,7%. Найбільше **навчальних видань** у фонді бібліотек **ВНТУ** (247 262 пр.), **ВДПУ** (228 040 пр.); **наукових** – **ВДПУ** (223 559 пр.), **ВНМУ** (217 953 пр.).

Історичну та культурну цінність мають **рідкісні та цінні видання**, які представлені у фондах бібліотек **ВНМУ** (4556 пр.) та **ВДПУ** (1528 пр.).

В поточному році бібліотеки МО поповнили свої фонди новими виданнями, яких порівняно з минулим роком менше на 18 073 пр. Найбільше **нових надходжень** в бібліотеках **ДонНУ** (2079 пр.), **ВНМУ** (1854 пр.), **ВНТУ** (1410 пр.).

Найбільше новими **періодичними виданнями** поповнились фонди бібліотек **ДонНУ** (1076 пр.), **ВТЕІ** (417 пр.), **ВНМУ** (410 пр.).

На зниження показника закупівлі нових надходжень вплинуло те, що університетські бібліотеки змушені працювати в умовах **обмеженого фінансування** у зв'язку з війною. На **придбання книг** кошти було виділено лише у бібліотеці **ВТЕІ** (28 952 грн). Оскільки придбання **періодичних видань** зазвичай розпочинається у попередньому році, то передплата джерел актуальної фахової інформації була профінансована у бібліотеках **ВНТУ** (79 857 грн), **ВТЕІ** (54 656 грн), **ВНМУ** (49 897,66 грн), **ДонНУ** (48 464,02 грн).

Таблиця 2.

Бібліотека	Надходження		Ріст	Списання	
	2021 р.	2022 р.		2021 р.	2022 р.
ВНМУ	11 768	1854	-9914	8888	5187
ВДПУ	2799	3	-2796	11 409	5908
ВНТУ	3469	1410	-2059	94 374	95 483
ВТЕІ	2573	1221	-1352	742	1070
ДонНУ	4031	2079	-1952	—	—

Обслуговування користувачів

Впровадження цифрових технологій в роботу бібліотек позитивно впливає на швидкість, сервісність та точність обслуговування користувачів. Своєю чергою, зростає запит на отримання інформації через інтернет, використання електронних ресурсів бібліотеки.

В загальному по бібліотеках МО кількість користувачів у порівнянні з 2021 р. збільшилась на 1413 осіб. Порівнюючи з

минулим роком, **кількість читачів за єдиною реєстрацією** збільшилась у бібліотеках **ВНТУ** (+1372), **ВДПУ** (+901), **ВТЕІ** (+221). Зменшилась кількість користувачів у бібліотеці **ДонНУ** (- 417). На зменшення цього показника у бібліотеці **ВНМУ** (-664) вплинула повномасштабна війна в Україні, внаслідок чого значно зменшилась кількість іноземних студентів. Також студентська молодь, рятуючись від війни, переводилась до інших навчальних закладів.

Показник обслужених користувачів в загальному по бібліотеках зменшився на 27 898 од. Це пов'язано з частковим або загальним переходом студентів на дистанційне навчання задля забезпечення умов безпеки їх життя. Через вище вказані причини значно знизився показник обслужених користувачів у бібліотеці **ВДПУ** (-25563) (Табл. 3).

Таблиця 3.

Бібліотека	За єдиним обліком		Ріст	Обслужені		Ріст
	2021 р.	2022 р.		2021 р.	2022 р.	
ВНМУ	10 489	9825	-664	30 586	29 285	-1301
ВДПУ	6253	7154	+901	34 119	8556	-25563
ВНТУ	6699	8071	+1372	26 594	26 108	-486
ВТЕІ	5809	6030	+221	10 522	10 391	-131
ДонНУ	1929	1512	-417	1929	1512	-417

Сучасні університетські бібліотеки активно розширюють власний медіапростір. Ситуація з пандемією COVID-19 та воєнні події стали підтвердженням того, що розробка та впровадження дистанційного навчання потребує урізноманітнення віддалених електронних ресурсів бібліотеки, які зможуть задовольнити інформаційні потреби користувачів онлайн. Тому відвідування вебресурсів бібліотеки становить вагомую частину **показника відвідування** бібліотек.

Порівнюючи з минулим роком та враховуючи події 2022 р., прослідковується зрозуміле зниження показника відвідування на 216 221 одиниць. Найвищий показник у бібліотеках **ВДПУ** (400 265 од.), де основну частину становить відвідування бібліотечних вебресурсів (399 185 од.), та **ВНМУ** (331 104 од.).

Лише у бібліотеці **ВТЕІ** у порівнянні з минулим роком відбулося зростання показника відвідування на 39 224 од. (Табл. 4).

Таблиця 4.

Бібліотека	Відвідування		Ріст
	2021 р.	2022 р.	
ВНМУ	361 542	331 104	-30 438
ВДПУ	463 991	400 265	-63 726
ВНТУ	335 467	178 772	-156 695
ВТЕІ	222 026	261 250	+39 224
ДонНУ	47 099	42 513	-4 586

Зниження показника кількості користувачів та відвідування позначилося на зменшенні **показника книговидачі**. Порівнюючи з 2021 р., відбулося скорочення на 375 825 од. Найбільша книговидача у бібліотеках **ВДПУ** (757 839 од.), за рахунок видачі мережних локальних документів. Позитивна динаміка показника спостерігається у бібліотеці **ВТЕІ** (607 102). (Табл. 5)

Бібліотека	Книговидача		Ріст
	2021 р.	2022 р.	
ВНМУ	500 395	500 186	-209
ВДПУ	911 447	757 839	-153 608
ВНТУ	465 734	241 355	-224 379
ВТЕІ	604 258	607 102	+2844
ДонНУ	2826	2353	-473

Про основні тенденції розвитку бібліотеки свідчить не лише аналіз абсолютних показників, а й характеристика відносних даних. У порівнянні з минулим роком спостерігається незначне зменшення інтенсивності використання бібліотечного фонду, адже **обертаність** в загальному по бібліотеках МО зменшилась на 0,1%. Найбільший показник обертаності у бібліотеці **ВТЕІ** (2,5%).

Показник книгозабезпеченості у порівнянні з минулим роком знизився на 6,9%. Його зростання відбулося у бібліотеках **ВНМУ** (59%), **ДонНУ** (25,1%).

У показника читаності у порівнянні з минулим роком позитивної динаміки не відбулося, його зниження становить 15,9%.

Події, пов'язані з повномасштабною війною в Україні, вплинули й на показник активності відвідування читачами бібліотек. В середньому загальне **відвідування** по МО у порівнянні з минулим роком зменшилось на 7,7%. Позитивна динаміка цього показника спостерігається лише у бібліотеках **ВТЕІ** (43,3%), та **ДонНУ** (28,1%).

Б-ка	Оберта-ність		Книгозабез-печеність		Читаність		Відвідува-ність	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
ВНМУ	0,9	0,9	56	59	48	50,9	35	33,7
ВДПУ	1,8	1,5	82,9	71,7	145,8	105,93	74,2	55,95
ВНТУ	0,6	0,4	115,3	84	69,5	29,9	50,1	22,2
ВТЕІ	2,5	2,5	42,11	40,6	104	101	38,22	43,3
ДонНУ	0,1	0,1	18,5	25,1	1,5	1,6	24,4	28,1
Середній показник	1,2	1,1	63	56,1	73,8	57,9	44,4	36,7

Довідково-інформаційне обслуговування

Важливою функцією сучасної університетської бібліотеки є здійснення довідково-бібліографічної діяльності, пов'язаної з обслуговуванням користувачів, створенням довідково-пошукового апарату, довідково-інформаційних ресурсів та організації доступу до них.

Якість обслуговування читацьких запитів залежить від організації та наповнення електронного каталогу бібліотеки. Повнота та оперативність доступу до якого становлять суттєву перевагу в обслуговуванні.

У 2022 р. загальний обсяг електронного каталогу становить 1 142 193 записи. Поповнення ЕК у поточному році налічує 24 717 записів. Найбільше записів введено фахівцями бібліотеки **ВНМУ** (11 779), **ВТЕІ** (4181), **ВНТУ** (3986).

Довідково-бібліографічне обслуговування бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова, не зважаючи на всі обставини, здійснювалось за своїм головним принципом – загальнодоступністю. Працівники інформаційно-бібліографічного відділу здійснювали технічну підтримку під час проведення державних онлайн-іспитів; щомісячних онлайн-конференцій циклу «Школа сімейного лікаря», які проводила кафедра внутрішньої та сімейної медицини.

У 2022 р. скоротилося, але не припинялося й довідково-інформаційне обслуговування. Протягом року було виконано 289 **довідок**. Діяла послуга «Віртуальної довідки», проте, значна кількість читачів отримувала потрібну інформацію в телефонному режимі або електронною поштою. В умовах воєнного стану читачі переважно самостійно здійснювали пошук інформації на сайті бібліотеки, а за допомогою до бібліографа-консультанта зверталися лише при складних тематичних запитах.

У 2022 р. продовжувала працювати служба **МБА** та **ЕДД**.

Протягом року здійснювали електронне сигнальне **інформування** кафедр університету про нові надходження літератури з медицини, хімії та біології до фондів ННБ України ім. В. І. Вернадського; систематично надсилали інформаційні листи про нові надходження та **інформаційний дайджест** «Актуальні напрями медицини» ННМБ України. Протягом року було надіслано 8 випусків сигнальної інформації з НБУВ і 2 з ВОУНБ ім. В. Отамановського. **Інформаційний лист** «Бібліокур'єр» інформував про нові надходження до фонду бібліотеки університету.

Важливими ресурсами у системі науково-інформаційного обслуговування стало видання 2-х **біобібліографічних показників** серії «Вчені нашого університету»: «Поспішайте робити добро!» до ювілею доктора медичних наук, професора І. В. Сергеті та «Професор Володимир Ізяславович Півторак: біографія, наукова та викладацька діяльність».

З метою популяризації надбань університету протягом звітного року бібліотека розміщувала матеріали про науковців ВНМУ ім. М. І. Пирогова у вільній енциклопедії «Вікіпедія». За рік було додано 9 статей.

У березні 2022 р. було надано доступи до: ресурсів Web of Science, Scopus, ScienceDirect, платформи EBSCO; медичних ресурсів та 83-х наукових медичних журналів видавництва Elsevier; онлайн-видання British Medical Journal; електронних ресурсів видавництва McGraw-Hill; повнотекстових електронних ресурсів на платформі Research4Life; навчальних онлайн-матеріалів коледжу The Royal College of Surgeons of Edinburgh.

Актуальним було оперативне інформування університетської наукової спільноти про доступ до міжнародних наукових і навчальних ресурсів, про вебінари з ресурсів баз WoS та Scopus на сайтах бібліотеки і університету, на сторінках соціальних мереж та шляхом загальної розсилки по кафедрах.

У 2022 р. для науковців та студентів університету підготовлено **рекомендаційний список** онлайн-ресурсів «Наукові та освітні ресурси відкритого доступу», підготовлено тематичну підбірку літератури за темою «Ведення пацієнтів після кардіохірургічного лікування», для колег з бібліотеки ВТЕІ – «Про тести загальних навчальних компетентностей».

Бібліотека ВДПУ імені Михайла Коцюбинського у 2022 р. спрямовувала свою діяльність на інформаційне забезпечення освітнього процесу університету, інформаційно-бібліографічний супровід наукових досліджень професорсько-викладацького складу, наукової діяльності здобувачів вищої освіти, збереження

та поповнення фонду бібліотеки науковими та навчально-методичними документами. Здійснювалася активна цифровізація бібліотечних ресурсів.

Вінницькому педагогічному у 2022 р. виповнилося 110 років. У рамках відзначення ювілею бібліотека підготувала **книжкову виставку** праць викладачів університету «Вінницький педагогічний плекас мудре, добре, вічне. Подих на аркуш».

Маючи досвід роботи у віддаленому режимі під час COVID-19, бібліотека протягом 2022 р. продовжила надавати послуги та консультації користувачам дистанційно.

Сайт бібліотеки надавав доступ до всіх інтернет-ресурсів. З метою посилення ефективності дистанційного обслуговування систематично проводилося інформаційне оновлення та редакція сторінок сайту, масштабна перевірка посилань інтернет-навігатора на коректність відкриття та видалили посилання на джерела з російськомовним контентом.

Регулярно поповнювався **Інституційний репозитарій**, який нараховує понад 9,5 тис. текстів науковців.

Працівники бібліотеки проводили **перевірку на плагіат** магістерських робіт студентів, а також статей викладачів університету програмою UNICHECK. Для передачі повідомлень використовувалася електронна пошта бібліотеки.

В рамках впровадження **проєкту «Наукометричні портрети вчених ВДПУ»** постійно відбувалася редакція авторських профілів наукових працівників та установи. Здійснено впорядкування профілів університету у Scopus та Web of Science, що забезпечило коректне відображення статей в інституційному профілі та сприяло здійсненню якісного моніторингу результатів наукової діяльності та показників публікаційної активності. До сторінки проєкту здійснено понад 9000 звернень.

Забезпечувалося дистанційне **надання індексу УДК** на наукові публікації викладачів та студентів ВДПУ. Було надано 1650 індексів. Визначено понад 100 авторських знаків та

виконано 87 довідок бібліографічного, інформаційного та довідкового характеру.

З початку навчального року працівники бібліотеки ВДПУ дистанційно долучалися до конференцій з педагогічної практики студентів, проводили ознайомчі зустрічі з студентами-першокурсниками, де розповідали про електронні ресурси, бібліотечні сервіси та можливості дистанційної роботи.

У звітному році в умовах повномасштабної російської агресії **Наукво-технічна бібліотека ВНТУ** чітко визначилась з головними професійними та життєвими пріоритетами – захист інформаційного простору: боротьба з фейками, дезінформацією та кіберзагрозами. Основним завданням залишалося повне задоволення інформаційних потреб науковців, викладачів і студентів.

З початку навчального року розпочався **«Місячник першокурсника»**. Студентам було проведено заняття з основ інформаційної культури, на яких фахівці ознайомили з можливостями бібліотеки, що надаються для навчання.

На заняттях зі студентами до розмови приєднувалася канд. пед. наук О. Слободянюк, очільниця сектору розвитку персоналу та практик академічної доброчесності ВНТУ, яка знайомила із засадами академічної доброчесності в університеті.

Впродовж звітного року продовжувалась робота над розвитком **Інституційного репозитарію ВНТУ** (на 1.01.2023 розміщено понад 32 тис. документів). В умовах війни в рази збільшилась кількість наданих консультацій працівниками сектору з підтримки наукових досліджень в університеті. Також обслуговували науковців з інших ЗВО України, які стали вимушено переміщеними (ХНУПС, ТОВ «Технічний університет «Метінвест Політехніка», КрНУ ім. М. Остроградського тощо).

Цілу низку заходів для наукової спільноти університету було організовано в рамках проведення **Міжнародного Тижня Відкритого Доступу**. Бібліотека долучилася до цієї події, організувавши лекції-презентації на тему відкритого доступу до

науки, консультації науковцям, тренінги із самоархівування та швидкої публікації праць в Репозиторії та ін.

В межах Тижня Відкритого Доступу відбувся інформаційний онлайн-захід «День аспіранта ВНТУ» з участю В. Грабка, першого проректора з наукової роботи та міжнародного співробітництва, О. Слободянюк, завідувачки сектору розвитку персоналу та практик академічної доброчесності ЦЗЯО ВНТУ.

Бібліотека, як **центр інформаційної підтримки науки** в університеті, організовувала онлайн-доступ до світових наукових та освітніх ресурсів, які відкрили для України на період російської збройної агресії; проводила інформаційно-аналітичний моніторинг і бібліометричний аналіз публікаційної активності викладачів ВНТУ; постійно інформувала науковців університету про вебінари від компаній Clarivate, Elsevier, платформи Research4Life, консорціуму ORCID в Україні тощо. Вся інформація про заходи публікувалася в стрічці новин на бібліотечному та університетському сайтах, навчальній системі JetIQ, університетських групах «ВНТУ. Електронний університет», «Вчена рада», «Ректорат» в месенджерах «Вайбер», «Телеграм» та соціальних мережах.

Бібліотека є **учасником проєкту МОН** «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти», відповідно до цього проводила інформаційно-ділові зустрічі зі студентами всіх рівнів навчання, на яких обов'язково висвітлювала питання академічної доброчесності, співпрацювали з сектором розвитку персоналу та практик академічної доброчесності у ВНТУ.

Фахівці **бібліотеки ВТЕІ ДТЕУ** продовжували активну діяльність задля розширення можливостей якісного обслуговування користувачів бібліотеки. Крім наповнення ЕК, систематично здійснювали наповнення БД «Праці викладачів ВТЕІ ДТЕУ», яка налічує 8053 наукових праць. База даних відображає наукові та навчально-методичні напрацювання викладачів інституту, які є у фонді бібліотеки.

Для науковців, викладачів та здобувачів вищої освіти постійно проводили роботу з **визначення індексу УДК** та авторського знаку для наукових видань і статей. Так, у 2022 р. було заіндексовано 924 наукових робіт.

Було надано 8521 бібліографічну довідку, **інформували про нові надходження** до бібліотеки через видання «Інформаційного бюлетеня нових надходжень», який розміщено на бібліотечній вебсторінці в розділі «Видання бібліотеки» (<http://vtei.vtei.com.ua/biblioteka/>). Підготовлено ряд **рекомендаційних списків літератури**, наявної у фонді за останні п'ять років. А саме: «Туристичний бізнес» на допомогу вивчення дисципліни «Безпека туризму», «Економіка туризму», «Інновінг в туризмі», «Міжнародний туризм»; «Соціальне забезпечення населення в Україні» на допомогу вивчення дисципліни «Технології соціального забезпечення»; «Система НАССР та управління якістю і безпечністю продуктів харчування» на допомогу вивчення дисциплін «Безпечність товарів», «Управління безпечністю товарів», «GMP, НАССР та контроль безпечності товарів» та ін.

Інформаційно-бібліографічний відділ бібліотеки підготував **бібліографічний покажчик** «Світоглядні орієнтації студентської молоді», присвячений актуальній темі формування ціннісних пріоритетів сучасної молодіжної спільноти. У покажчику представлено літературу з питань освіти і виховання студентської молоді (<http://vtei.vtei.com.ua/biblioteka/files/pokaznyky/molod.pdf>).

Наукометрична діяльність бібліотеки ВТЕІ ДТЕУ проходила у тісній співпраці з науковим відділом інституту. Продовжувалась робота по збільшенню представництва інституту в міжнародному науковому просторі.

Співробітники інформаційно-бібліографічного відділу оновили перелік IP-адрес для доступу до наукометричних БД, надавали навчально-консультаційну підтримку науково-педагогічних працівників з питань актуалізації та зміни профілів вчених в Scopus, Web of Science, Google Scholar, ORCID, Research

Gate, Social Science Research Network, Academia.edu, Ukrainian Scientists Worldwide, «Наука Онлайн».

Проведено повний моніторинг профілів науковців в пошуковій системі Google Scholar, про зауваження проінформовано електронними листами на корпоративну пошту. Перевірено наявність реєстрації науковців у міжнародних наукових мережах, правильність оформлення профілів науковців на сайті ВТЕІ ДТЕУ, відповідність зазначених ID-ідентифікаторів у ORCID.

Здійснено моніторинг переліку статей науковців ВТЕІ ДТЕУ у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science. За запитом надавалася інформація про показники SJR та SNIP журналів, що індексуються базою Scopus та показник JIF журналів, що індексуються базою Web of Science, а також показник впливовості науковця h-index у вищезазначених базах даних.

Працівники інформаційно-бібліографічного відділу прослухали серію безкоштовних вебінарів, які організовує компанія «Clarivate» із питань використання платформи «Web of Science» та наукометричної бази даних Scopus Elsevier.

Для накопичення, систематизації та зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів освітньої спільноти інституту, надання відкритого доступу до них засобами інтернет-технологій, поширення цих матеріалів у середовище світового науково освітнього товариства здійснювалась робота по наповненню **Інституційного Репозиторію** ВТЕІ, який налічує 2631 документ.

Бібліотека ВТЕІ ДТЕУ здійснювала **онлайн-реєстрацію науково-дослідних робіт** (НДР) в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації (УкрІНТЕІ).

Упродовж минулого року фахівці **наукової бібліотеки ДонНУ імені Василя Стуса** проводили системну роботу з ознайомлення здобувачів університету з пошуку документів і віддаленого доступу до інформаційних ресурсів наукової бібліотеки, зокрема, було підготовлено:

• питання «Про нові сервіси та форми роботи наукової бібліотеки в сучасних умовах. Профайли наукових та науково-педагогічних працівників Університету», яке було заслухано на черговому засіданні ректорату;

- 3 тематичні **інформаційні повідомлення**;
- 2 тематичні **бібліографічні покажчики**: «Сучасна вища школа: виклики, реалії та перспективи» (І півріччя 2022 р.) (<http://r.donnu.edu.ua/handle/123456789/2352>); «ДонНУ імені Василя Стуса в інформаційному просторі 2022 року» (І півріччя) (<http://r.donnu.edu.ua/handle/123456789/2353>);
- 6 віртуальних випусків **бюлетенів нових надходжень**;
- бібліографію видань наукового доробку до 3-х анотованих бібліографічних покажчиків з нагоди ювілеїв науково-педагогічних працівників ДонНУ імені Василя Стуса;
- проведено моніторинг інформаційного забезпечення освітньо-наукової програми «Документознавство та інформаційна діяльність» для проходження державної акредитації; зустрічі зі студентами-першокурсниками щодо використання віддалених інформаційних ресурсів бібліотеки (сайту, електронного каталогу, Інституційного репозиторію, інформаційно-аналітичної бази наукових праць, віртуальної довідки) (спільно зі студрадою, спортивним клубом та студентською соціальною службою університету);
- аудит облікових записів науковців ДонНУ у Гугл Академії;
- виконано 44 **бібліографічних довідки** відповідно до запитів здобувачів та науковців університету;
- **запредметизовано** 349 наукових праць та публікацій здобувачів та НПП.

Загальне число звернень до віддалених інформаційних ресурсів наукової бібліотеки у 2022 р. – 39 712.

Поряд з тим, працівники наукової бібліотеки здійснили організаційні заходи, онлайн- та офлайн-інформування здобувачів

та науковців університету щодо забезпечення відкритого доступу до Міжнародних наукометричних і реферативних БД: Scopus, Research4Life і Web of Science.

Наукова робота

Упродовж звітнього року науково-краєзнавчі дослідження бібліотеки ВНМУ здійснювалися за напрямками проєкту «Пам'ять університету», зокрема здійснювали пошук і збір матеріалів для підготовки:

- 2-ї частини Книги Пам'яті ВНМУ ім. М. І. Пирогова.
- календарів знаменних і пам'ятних дат «Вінниччина медична – 2023» та «ВНМУ ім. М. І. Пирогова: ювілеї, події, дати – 2023».
- біобібліографічного покажчика про ректора ВНМУ В. Д. Білика (Серія «Історія ВНМУ ім. М. І. Пирогова»).

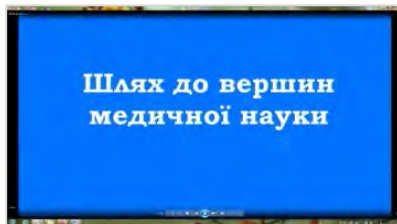
Протягом року надано матеріали до видання календарів знаменних пам'ятних дат на 2023 рік для ВОУНБ та «Імена в медицині у відгомоні часу» для ННМБ України.

Сектор краєзнавства продовжував пошук і збір матеріалів про медиків Вінниччини; про викладачів, студентів і випускників ВНМУ – учасників АТО (2014–2018), ООС (2018–2022). Розпочато пошук та збір матеріалів на тему «Співробітники та студенти на фронті російсько-української війни 2014-2022 рр.».

Також проводили дослідження за темами: «Історія ВНМУ ім. М. І. Пирогова в документах і спогадах», «У бронзі, мармурі й граніті», «Зламани, але нескорені», «Літопис випускників». В процесі пошукової роботи за цими темами віднайдено світлини та нові матеріали.

Внаслідок проведеної дослідницької роботи підготовлено електронні виставки «Лікар-кіборг Олександр Кондратюк»; «Відданість справі» до 85-річчя від дня народження С. К. Псюка; «Коган Борис Йосипович»; «Від студента до професора» (до 90-річчя від дня народження Б. О. Зелінського).

Створено відео до ювілею В. М. Мороза, академіка НАМН України, доктора медичних наук,

професора, ректора ВНМУ ім. М. І. Пирогова та підготовлено **вітальний відеофільм** «Шлях до вершин медичної науки», в якому представлено матеріали та фотографії про життєвий шлях, наукову та педагогічну діяльність Василя Максимовича.

До 100 річного ювілею професора К. П. Дерепи підготовлено **біобібліографічний показник** «Народжений служити людям».

Видано **календарі знаменних і пам'ятних дат** «Вінниччина медична – 2023» та «ВНМУ ім. М. І. Пирогова: ювілеї, події, дати – 2023».

Досвід роботи, наукові пошуки та досягнення бібліотеки представлено у 39 публікаціях, зокрема:

Статті – 10, із них 3-м присвоєно DOI.

Тези конференцій – 6.

Видання – 13 (в т. ч. інформаційні – 6).

Неопубліковані виступи – 10.

Працівники **бібліотеки ВДПУ** активно брали участь у Всеукраїнських науково-практичних конференціях та семінарах, де було представлено 5 доповідей: «Згуртуємося задля Перемоги! (досвід роботи бібліотеки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського під час війни)», «Проект «Наукометричні портрети вчених», «Усноісторичні документи як джерела вивчення історії ВДПУ імені Михайла Коцюбинського», «Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського: історія, реалії сьогодення, перспективи майбутнього», «Інноваційні бібліотечні сервіси на допомогу адаптації університетської науки у глобальний інформаційний простір: з досвіду роботи».

Науково-технічна бібліотека ВНТУ, набувши досвіду праці в умовах пандемії COVID-19, практично всю роботу проводила у віртуальному просторі.

Продовжувалась проєктна діяльність бібліотеки. В рамках реалізації **інформаційно-освітнього проєкту** «Науку творять обрані» було підготовлено **біобібліографічні покажчики** серії «Вчені нашого університету», присвячені 70-річному ювілею професора, доктора тех. наук М. Й. Бурбело та 70-річному ювілею професора, доктора тех. наук В. В. Кухарчука. Також створено віртуальні виставки-презентації циклу «Штрихи до портрета вченого» до 70-річчя з дня народження канд. техн. наук, доцента В. П. Очеретного та 70-річчя з дня народження канд. техн. наук, професора Н. Р. Кондратенко.

2022 рік – ювілейний для Вінниччини, вона відзначала своє 90-річчя. Бібліотекарі до цієї дати запропонували читачам **віртуальну презентацію** (на вебсайті) «Вінниччина: призабуте та відоме», що розповідає про маловідомі місця, де, попри всі суспільні зміни, мирно вживаються залишки патріархальних традицій та сучасний прогрес. Також представили на вебсайті **віртуальну розповідь** «Жіночі імена на мапі Вінниці. Частина II» (циклу «Імена, увічнені у вулицях Вінниці»), де йдеться про відомих жінок, чийми іменами названі вулиці нашого міста.

Упродовж 2022 р. працівники **наукової бібліотеки ДонНУ** досліджували та розвивали науковий напрям інформаційно-бібліотечної діяльності, яку представляли серед науково-педагогічної та фахової спільноти, зокрема:

- у державній акредитації освітньої програми «Документознавство та інформаційна діяльність» за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» СО «Бакалавр»;

- у роботі круглого столу «Документознавець: сучасні тренди». Директор НБ презентувала оновлений звіт про тренди 2021 р., які впливають на діяльність бібліотек світу, за даними Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ (IFLA);

- у конференції МО бібліотек ЗВО м. Вінниці «Бібліотечні компетентності в умовах нових викликів», під час якої презентовано організацію роботи наукової бібліотеки ДонНУ імені Василя Стуса у реаліях російсько-української війни.

Соціокультурна діяльність

Соціокультурна діяльність **наукової бібліотеки ВНМУ** здійснювалася в напрямі розвитку здібностей, вмінь та творчого потенціалу студентів. З початком повномасштабного вторгнення росії в Україну здійснювали інформаційну, просвітницьку, консультаційну діяльність, спрямовану на формування ціннісних та естетичних орієнтацій студентів, розвиток їх інформаційної культури; досліджували та презентували фонди бібліотеки; розвивали її функцію як культурного центру. Значно посилювали національно-патріотичні пріоритети, скерувавши всі зусилля на перемогу нашого народу у цій війні.

Ця робота втілювалася у різних тематичних циклах. Під час проведення **циклу «Україна в сучасному світі»** було проведено низку заходів зокрема: до 30-річчя із дня затвердження Державного Гімну України підготовлено **презентацію «Пісня, яка єднає Україну»**, до Дня Соборності України, Акту Соборності – **постер**, До Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу долучилися до **онлайн-перегляду кінострічки «Хайтарма»**, до Дня пам'яті жертв голодомору презентували збірку «О голоде» (1922) та ін.

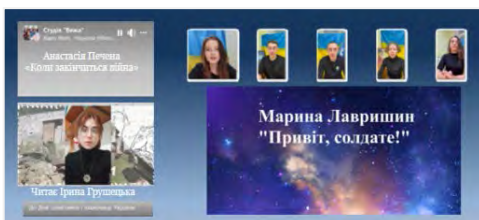
У **циклі «Я і мої права»** до Міжнародного дня демократії на засіданні студентського об'єднання «Вежа» було проведено **диспут**; до річниць Помаранчевої революції та Революції Гідності

фахівці бібліотеки долучилися до флешмобу за хештегом #ЖовтаСтрічка.

Цикл заходів бібліотеки «Вічна слава безсмерттю

хоробрих» сприяв патріотичному вихованню молоді на прикладах оборонців України. В ці пам'ятні дні бібліотека підготувала інформацію про День українського добровольця, звільнення Вінниці від нацистів, День пам'яті та примирення, День пам'яті і скорботи та про День Героїв. У День вшанування подвигу учасників Революції її гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні поширено відео «Герої не плачуть, Герої стоять...», створене спільно з учасниками творчої студії «Вежа».

У День захисників і захисниць України та День українського козацтва учасники творчої студії «Вежа» приєдналися до ініційованого УБА флешмобу «Читаємо, мріємо, гуртуймося», представивши відеоролик на вірш Марини Лавришин «Привіт, Солдате!».

З нагоди професійних свят медиків бібліотека у циклі «Життя за клятвою Гіппократа» готувала презентації, постери про видання з фонду бібліотеки. Зокрема, до Міжнародного дня стоматолога створено

відеопривітання

(<https://fb.watch/h7h66AcH5Z/>) та

презентацію нових надходжень

(<https://fb.watch/h7h66AcH5Z/>); до

Всеукраїнського дня психолога

представлено книги з психології

кінця XIX ст, до Всесвітнього дня

хворого створено цитатник за

книгою відомого терапевта,

професора Є. І. Ліхтенштейна

«Помнить о больном».

24

Традиційним для української культури є відзначення **циклу зимових свят** вечірніми розвагами та театралізованими народними дійствами. Навіть попри війну учасники творчої студії «Вежа» провели «Маланкування», а напередодні Андрія – зимові досвідки «Українські традиції – зв'язок поколінь». Запозичену забаву як Геловін, студенти перетворили у подорож до джерел української міфології – «Український бестіарій».

Власні вироби на обласній виставці творів народних майстрів Вінниччини «Різдвяне диво» представила майстриня флористики, бібліотекар Наталя Бойко.

День рідної мови у 2022 р. пройшов під девізом «І возвеличимо на диво і розум наш, і наш язык...». Яскравою була робота над створенням відео «International Mother Language Day 2022». До Міжнародного дня рідної мови користувачам запропонували переглянути документальні фільми «Соловей співає» та «Хто ми? Психоаналіз українців» (<https://youtu.be/CLeuzmxofOQ>). Питанням вдосконалення української мови було представлено пост «Мова лікаря має значення» та поширено підбірку електронних ресурсів і застосунків «Як вдосконалити свою українську?».

З вересня, від початку навчального року, активність студії «Вежа» відновилася повною мірою. Її діяльність стала настільки об'ємною, що вийшла за межі бібліотеки. 22 вересня студійці провели зустріч в молодіжному коворкінг-центрі «Квадрат» під егідою Співки Української Молоді.

До Дня демократії серед учасників студії «Вежа» провели невелике анонімне опитування «Демократія в Україні».

Бібліотекарі активно популяризували сучасну українську та зарубіжну прозу. У форматі цитатника готували яскраві постери із крилатих висловів видатних особистостей – В. Яворівського, М. Стельмаха, І. Огієнка, В. Стуса. До 90-річчя від дня народження Ліни Костенко користувачам запропонували

тематичну підбірку «Поетеса епохи» (<http://library.vnmu.edu.ua/.../2020/02/li-na-kostenko.pdf>).

Шевченківські дні у бібліотеці пройшли під девізом «І на оновлений землі врага не буде, супостата...». Зокрема, було підготовлено **інтерактивну виставку** «Т. Г. Шевченко – шанований у світі натхненник нашої країни» (<https://cutt.ly/51YsRhH>) та проведено **усний журнал** зі студентами. Окремим циклом бібліотека відзначала 300-річчя від дня народження Григорія Сковороди та ін.

В умовах війни, не зважаючи на відключення світла, нестабільний інтернет, відсутність тепла та інших зручностей, **бібліотека ВДПУ** організувала участь студентів факультету філології і журналістики імені Михайла Стельмаха у VI Міжнародному інтелектуальному студентському **онлайн-турнірі** «#СловоСковороди_Ми_побудуємо_світ_кращий», з нагоди відзначення 300-річного ювілею українського поета Григорія Сковороди.

Вже традиційно до Дня української писемності та мови **бібліотека ВНТУ** з кафедрою мовознавства організували **флешмоб** по написанню Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності. Цей захід об'єднав університетську спільноту. До цієї дати також підготували **віртуальну виставку** «Ораторське мистецтво».

До Всесвітнього дня вишиванки на бібліотечному сайті представили **презентацію** «Українська вишиванка – генетичний код нації». В цей день працівники бібліотеки долучилися до **загальноуніверситетського флешмобу** «Вишиванка Перемоги» і зробили світлини на згадку.

Університетська бібліотека також взяла участь у **челенджі** від ВНТУ «Заспіваймо «Червону калину»», присвяченому нашим

мужнім захисникам. А ще бібліотека започаткувала власний челендж «Співаємо «Стефанію», який активно підхопили колеги з МО бібліотек ЗВО м. Вінниці.

Відсвяткували бібліотекарі й **день народження ВНТУ** та розгорнули **інформаційну виставку-стенд «ВНТУ: разом до ПЕРЕМОГИ!»**. Також представили для ознайомлення матеріали про становлення університету від витоків і до сьогодення.

Не залишилася поза увагою бібліотеки **профорієнтаційна робота**. Зокрема, до Дня відкритих дверей було підготовлено фотовиставку, що мотивує «ВНТУ – команда переможців. ПРИЄДНУЙСЯ!», яка викликала інтерес майбутніх абітурієнтів. Також зацікавила відвідувачів **виставка-колаж «Бібліотека – навчання, наука, майстерня, дозвілля»**.

Велику увагу бібліотекарі приділили організації малих форм роботи, як наприклад, створення ілюстративно-книжкових виставок. До Дня захисту дітей бібліотека створила **ролик та віртуальну виставку «Читаймо разом з дітьми!»**.

До Міжнародного дня рідної мови працівники бібліотеки підготували **ілюстративно-книжкову виставку «Ти рідна мово, чиста, як роса, цілюща й невичерпна, як криниця...»**, оформили **стенд з віршами й цитатами відомих українських поетів та письменників «Рідна мова поетична і пісенна»**, створили **вітальний відеоролик «Мова кожного народу неповторна і своя»**. До 300-річчя з дня народження Григорія Сковороди організували **літературно-просвітницький вечір**.

Попри воєнний стан, співробітники **бібліотеки ВТЕІ ДТЕУ** організовували книжкові виставки, зустрічі з відомими людьми, проводили тематичні заходи, організовували екскурсії та майстер-класи, готували віртуальні виставки, віртуальні колажі, фотопалітри, відеоекскурси патріотичного змісту. Велика увага приділялася заходам, присвяченим подіям російсько-української війни.

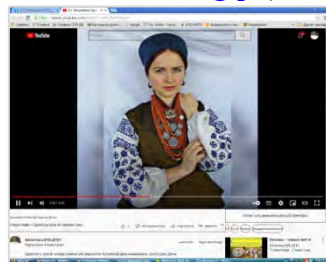
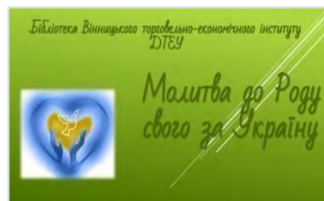
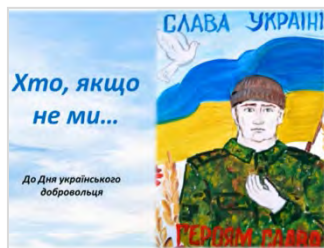
За цей час розроблено низку патріотичних віртуальних виставок, які розміщені на офіційному сайті інституту, вебсторінці бібліотеки та активно поширені в соцмережах і на сторінці у фейсбуці.

З нагоди Дня українського добровольця підготовлено **віртуальну виставку** «Хто, якщо не ми...». Підготовлено віртуальну виставку «Україна непереможна допоки є жінка».

Бібліотека ВТЕІ ДТЕУ підготувала **віртуальний колаж-молитву** «3 Молитвою до Перемоги...».

Співробітники бібліотеки підготували ряд **віртуальних виставок** до знаменних та пам'ятних дат: до Міжнародного дня рідної мови – «Яке прекрасне рідне слово! Воно – не світ, а всі світи» (<https://youtu.be/VcQhcMAgip0>); до Всесвітнього дня вишиванки – віртуальну фотопалітру «Вишивана Україна: від Луцька до Криму» (<https://youtu.be/P-OwXMI0ys0>); «Правда життя у творчості М. Стельмаха» підготовлено до 110-річчя від дня народження (<https://youtu.be/-PR09HC6c-I>); «Буду те говорить, що у серці записано мною» – до 110-річчя від дня народження А. Малишка (<https://youtu.be/-KgO6tk5Z6g>); віртуальна виставка «Григорій Сковорода – символ мудрості української землі» до 300-річчя від дня народження (<https://youtu.be/KcFOByjbkGA>). До Дня захисників та захисниць України створили **фотоколаж** «Воїни світла – воїни добра» (<https://youtu.be/aOHOZCwalBs>).

Традиційно в бібліотеці організовувались книжкові виставки і відкриті перегляди літератури до знаменних і пам'ятних дат, а саме: «Голокост: біль втрачених поколінь», «Їх назвали Небесною Сотнею», «Їм у віках судилося безсмертя...» (до Дня пам'яті та примирення) та ін.

В тісній співпраці з деканатами інституту, кураторами академічних груп, співробітники книгозбірні підготували та провели цікаві зустрічі, екскурсії, майстер-класи та ін. Зокрема, **кураторську годину** для здобувачів вищої освіти та цікаву **екскурсію** «Вінницькі Мури: погляд крізь віки», екскурсію до Вінницького обласного краєзнавчого музею, на якій студенти мали можливість відвідати патріотичну виставку «України щит», присвячену подіям Революції Гідності та російсько-української війни.

До Дня української писемності та мови в читальних залах №1 та №3 відбувся **флешмоб** – 22-й Всеукраїнський радіодиктант національної єдності. До заходу також підготували книжкову виставку «Співоча душа України» та **рекомендаційний список літератури** «Коли мова має значення...».

До Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом співробітники бібліотеки організували для студентів 1 курсу лекцію «Життя без СНІДу: знати, щоб жити», яку прочитав директор Вінницького обласного клінічного Центру профілактики та боротьби зі СНІДом, заслужений лікар України Ігор Матковський.

З нагоди новорічних та різдвяних свят в читальній залі для студентів 1 курсу було проведено **майстер-клас** з виготовлення символу 2023 року – Новорічного Кролика з фоамірану.

Фахівці **бібліотеки ДонНУ** організували та провели **понад 90 просвітницьких заходів** різних форматів, з них: **26 тематичних книжково-ілюстративних виставок і переглядів** (віртуальних – 3); **12 масових заходів** (тематичних бесід, годин інформаційної грамотності); 2 тематичні інтерактивні виставки

(до 60-річчя від дня народження Ірен Роздобудько та 300-річчя від дня народження Григорія Сковороди); 2 тематичні лонгріди («Непересічна постать державного діяча» до 140-річчя від дня народження Франкліна Рузвельта, «А я іду по світу у вишиванці» до Всесвітнього дня вишиванки) та 3 відеопрезентації (до Дня знань, Міжнародного дня студента тощо). У бібліотечних заходах протягом року взяли участь 222 особи.

Підвищення кваліфікації

Підвищення кваліфікації фахівців бібліотек ЗВО м. Вінниця залишалося важливим напрямом роботи методичного об'єднання. Процес вдосконалення професійних компетентностей, здобуття нових навиків та вмінь важко уявити без організації різного роду навчальних заходів та підготовки тематичних інформаційних матеріалів.

Традиційно на початку кожного року керівники університетських бібліотек затверджують план дій та заходів, які постають перед працівниками у фаховому середовищі. Проте на втілення ідей у практичну площину вплинули жакливі події 24 лютого, а саме, початок повномасштабної війни в Україні. Колективи університетських бібліотек по-різному переживали та адаптувалися до цієї складної ситуації. Керівники бібліотек постали перед складними викликами: організувати безпечну роботу працівників, визначити план дій в умовах війни, забезпечити високий рівень психоемоційної безпеки та ін. Період адаптації у колективах зайняв деякий час, лише налагодження відносного відчуття безпеки працівників та бажання працювати заради перемоги України дало змогу відновити колективну співпрацю в рамках діяльності МО університетських бібліотек.

Перша офлайн-зустріч відбулася 17 травня 2022 р. В рамках діяльності МО було проведено перше заняття **Четвертої бібліотечної Школи медійної грамотності «Безпека в Інтернеті: що потрібно знати»**. Тема медіаграмотності завжди актуальна, а в період війни – як ніколи на часі. Під час заходу

було розглянуто основні вміння та навички медіаграмотності та інформаційної безпеки, обговорено ключові моменти того, як ці два поняття впливають на рівень державної безпеки.

Після заходу відбулося засідання керівної ланки методичного об'єднання. Директори бібліотек обговорили виклики, з якими зіштовхнулися та переглянули план роботи МО. Також було проаналізовано показники роботи університетських бібліотек за 2021 р. та представлено «Аналіз діяльності методичного об'єднання бібліотек ЗВО м. Вінниця за 2021 р.».

31 травня 2022 р. в рамках діяльності методичного об'єднання

бібліотек ЗВО м. Вінниці відбулось друге заняття Четвертої бібліотечної Школи медійної грамотності «Як писати так, щоб тебе читали», де було представлено дві теми: «Сучасна українська мова як професійна складова» та «Від копірайтера до автора».

5 жовтня 2022 р. в рамках роботи МО бібліотек ЗВО м. Вінниця відбулася науково-практична конференція «Бібліотечні компетентності в умовах нових викликів», за матеріалами якої було підготовлено видання з доповідями.

З метою визначення рівня адаптації колективів бібліотек ЗВО м. Вінниця до роботи під час війни було проведено анкетування «Колектив бібліотеки у кризовій ситуації».

Також було підготовлено 12-й випуск **інформаційного вісника методичного об'єднання бібліотек ЗВО м. Вінниця «Бібліопростір»**.

Фахівці **бібліотеки ВНМУ** активно брали участь у різних Всеукраїнських професійних заходах. Загалом у звітному році вони стали учасниками: 5 конференцій, 7 семінарів, 5 вебінарів, 1 тренінгу.

Для слухачів курсів підвищення кваліфікації працівників бібліотек різних відомств області в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв фахівці бібліотеки ВНМУ прочитали 11 лекцій різної тематики.

Працівники **бібліотеки ВДПУ** виступили на курсах підвищення кваліфікації та представляли свій досвід та діяльність на сторінках фахового видання «Бібліотечний форум: історія, теорія і практика».

Також В. Білоус була співавтором публікації в іноземному журналі (Канада), який індексується у міжнародній базі даних Scopus

(N. Lazarenko, A. Kolomiets, V. Bilous, S. Zahorodnii, I. Gromov, O. Zhovnych, N. Ivanichkina. Institutional Repositories as a Global Dissemination Tool of Educational and Scientific Information. Encounters in Theory and History of Education Vol. 23, 2022, 241-258 (Scopus. DOI: 10.24908/encounters.v23i0.15230)).

Співробітники **бібліотеки ВТЕІ ДТЕУ** активно долучалися до усіх заходів, що відбувалися в рамках діяльності МО бібліотек ЗВО м. Вінниця. На щорічній науково-практичній конференції презентували доповідь «Робота бібліотеки Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ в умовах воєнного стану».

З метою підвищення фахових компетентностей працівники **бібліотеки ДонНУ** упродовж року взяли участь у різних заходах, зокрема:

- онлайн-тренінги, вебінари, семінари та навчання компаній Elseiver, ORCID, Clarivate (серія вебінарів «Clarivate – науковцям 2022 або місце зустрічі змінити не можна»), ВГО Українська бібліотечна асоціація («Психологічна підтримка для бібліотекарів в умовах воєнного стану»);

- заняттях Четвертої бібліотечної школи медійної грамотності методичного об'єднання бібліотек ЗВО м. Вінниці;

- у звітно-виборній конференції Вінницького обласного відділення Всеукраїнської громадської організації УБА.

Кадри

Забезпечення університетських бібліотек висококваліфікованими спеціалістами залишається важливим питанням сьогодення. Сучасний бібліотекар працює в умовах розвинутого інформаційного суспільства. Спектр його знань, вмінь та навиків диктується появою нових комунікаційних систем та розвитком інформаційного забезпечення.

Кількісний склад співробітників бібліотек МО у 2022 р. становить **90 осіб**. У порівнянні з минулим роком цей показник зменшився на 24 одиниці (Табл. 7).

Таблиця 7.

Бібліотека	Кадровий стан		Ріст
	2021 р.	2022 р.	
ВНМУ	42	37	-5
ВДПУ	25	14	-11
ВНТУ	21	18	-3
ВТЕІ	12	9	-3
ДонНУ	14	12	-2

Найбільше зменшення штату працівників спостерігається у бібліотеці **ВДПУ** (-11 осіб) у зв'язку з неможливістю забезпечити працівників роботою згідно з чинним законодавством. Також звільнення з роботи відбувалося з різних причин, зокрема за власним бажанням, зміною місця роботи та місця проживання.

Кадрове забезпечення **за стажем** становить:

- понад 20 років – 75,5% (68 особа);
- від 10 до 20 років – 16,7% (15 осіб);
- від 3 до 9 років – 7,8% (7 осіб);
- до 3-х років – 0% (0 осіб).

81 бібліотечний працівник має **вищу освіту**, із них 56 – фахову вищу. Загалом у порівнянні з минулим роком 12 працівників, які мали вищу фахову освіту, за тих чи інших обставин звільнились з бібліотек. Також 23 фахівці з вищою освітою залишили роботу в бібліотеці.

Матеріально-технічна база

В належному стані залишається матеріально-технічна база бібліотек закладів вищої освіти.

Технічні **характеристики приміщень** університетських бібліотек знаходяться в задовільному стані.

Загальна кількість комп'ютерів становить 267 одиниць. Порівняно з минулим роком кількість комп'ютерної техніки зменшилась на 11 одиниць, зокрема: у **ВНТУ** (-6) **ВТЕІ** (-5). Якісний рівень кількості технічних засобів у вигляді копіювально-розмножувальної техніки (сканерів, принтерів, копіїв та ін.) представлено у бібліотеки **ВНТУ** (32 од.), **ВНМУ** (19 од.), **ВТЕІ** (16 од.).

Бібліотеки ЗВО м. Вінниці використовують ліцензійне програмне забезпечення: бібліотека **ВДПУ** – ІРБІС-32, бібліотеки **ВНМУ** та **ДонНУ** – ІРБІС-64, бібліотеки **ВНТУ**, **ВТЕІ** – УФД «Бібліотека».

Нове в роботі бібліотек

Наукова бібліотека ВНМУ

- У звітному році розпочалась **співпраця з науковим відділом університету** у процесі підготовки документів до захисту дисертацій аспірантами університету. Ця робота передбачає підготовку та перевірку бібліографічної інформації для розміщення у Інформаційній системі НАЗЯВО – NAQA.Svr (внесення інформації про разові ради). Таким чином було введено до інформаційної системи НАЗЯВО інформацію стосовно 17 захистів.

- Участь заступника директора М. І. Мельник у XXXIX Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych we Wrocławiu «Otwarta Nauka – Efektywna Współpraca – Dynamiczny Rozwój» (Польща, 5-6 вересня 2022 р.) з доповіддю польською мовою.

- **Участь в науково-практичній конференції МО бібліотек ЗВО м. Вінниця**

«Бібліотечні компетентності в умовах нових викликів» взяли директори двох успішних бібліотек педагогічних університетів України, зокрема: Г. Г. Макарова, директор наукової бібліотеки Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, О. І. Шкира, директор бібліотеки університету Григорія Сковороди в Переяславі.

- До МО бібліотек ЗВО м. Вінниці **приєдналися бібліотеки фахових медичних коледжів м. Вінниці та Вінницької області.**

- Для медичних фахових коледжів 14 грудня 2022 р. було проведено **атестацію бібліотечних фахівців.**

- Бібліотека почала співпрацювати з благодійним фондом «Миротворець України», який очолює відома волонтерка, викладач ВНМУ ім. М. І. Пирогова, депутатка Вінницької міської ради Олена Верлан-Кульшенко. У волонтерів бібліотекарі попередньо дізнавалися про потреби фонду та здійснювали закупки для військових, що лікуються чи проходять реабілітацію у медичних закладах Вінниці та області. Колектив бібліотеки зібрав і передав фонду «Миротворець України» 7812 грн. та здійснював закупки протягом року на суму 43 097 грн.

Бібліотека ВДПУ

• Працівники бібліотеки **взяли участь у форумі жіночого лідерства «Жінки для фронту та Перемоги України»**, який відбувся 27 жовтня 2022 р. у педуніверситеті. Заступник директора бібліотеки Л. М. Воробйова представила на форумі виступ «Бібліотека ВДПУ імені Михайла Коцюбинського – режим воєнного стану».

• З перших днів війни та оголошеного в Україні воєнного стану бібліотека ВДПУ імені Михайла Коцюбинського визначила одним із своїх завдань **волонтерську допомогу ЗСУ, ТрО та переселенцям**, виявляючи свою громадянську та людську позицію:

- активно займалися збором продуктів харчування, ліків, теплих речей та ін. для потреб ТрО; волонтерських пунктів збору, військових, переселенців. Працівниця бібліотеки брала активну участь в організації ТрО в одному з приміських сіл м. Вінниці та координувала волонтерську передачу з Німеччини для Вінницького військового шпиталю.

- долучились до **плетіння маскувальних сіток** у Вінницькому обласному молодіжному центрі «Квадрат». Сім'я працівниці бібліотеки передала для військових на передову машину УАЗ 452А.

- **співпрацювали з ГО «Єдина Спільна Справа»**, допомагали організовувати збір та розповсюдження гуманітарної допомоги малозабезпеченим сім'ям, внутрішньо переміщеним особам, вразливим соціальним категоріям.

НТБ ВНТУ

• В перші дні війни фахівці бібліотеки ВНТУ стали на захист **інформаційного простору**: боротьба з фейками, дезінформацією та кіберзагрозами. На бібліотечному сайті створили рубрику «Бібліотека і війна: тримаємо стрій», де розмістили списки офіційних джерел інформації, життєво важливі інструкції та рекомендації в умовах війни тощо. Також створили

інформаційний ролик «Це варто знати в реаліях війни!». Цю інформацію зробили загальнодоступною, розтиражуювавши її на сторінках в соціальних мережах.

- З огляду на військові дії на території нашої країни бібліотека підготувала **віртуальну інтерактивну виставку** «Рятуючи одне життя, ти рятуєш весь світ», документи якої доступні для онлайн-перегляду кожному, а зареєстрованим читачам бібліотеки – і для завантаження. Матеріали виставки розкривають загальні правила поведінки, основні способи захисту в умовах воєнних дій, а також надання домедичної й медичної допомоги з метою збереження життя цивільного населення та особового складу військ.

- Бібліотека провела **презентацію е-ресурсів**, які стануть в нагоді багатьом у воєнний час, зокрема: «Охорона психічного здоров'я в умовах війни» (про діагностику та лікування бойового та оперативного стресу); «У разі надзвичайної ситуації або війни» (практичні поради, які будуть корисні під час війни); «Долікарська допомога» (про те, як обстежити потерпілого на місці події, надати першу допомогу при травмах, переломах, вивихах та кровотечах); «Правила поведінки в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій» (навчальний посібник).

- В ці тривожні часи надважливою стала соціальна функція бібліотеки. Багато фахівців почали займатися волонтерством, бажаючи зробити свій внесок для перемоги у війні. Крім різносторонньої допомоги колективом ВНТУ **організовано пункт волонтерської допомоги**, що передавав у міста, які найбільше страждали від бойових дій необхідні речі. Університетські гуртожитки стали тимчасовим прихистком для переселенців з прифронтових територій. Бібліотекарі намагались, по можливості, допомагати як фізично, так і коштами.

Бібліотека ВТЕІ ДТЕУ

З перших днів війни працівники бібліотеки здійснювали різнопланову **волонтерську діяльність**. Спільно із волонтерськими організаціями бібліотекарі нашої книгозбірні долучились до плетіння маскувальних сіток для військових, допомагали виготовляти коктейлі Молотова, розпізнавальні

стрічки для Територіальної оборони, в'язали шкарпетки для солдатів, приносили до місцевих шпиталів постільну білизну, збирали речі для ВПО, для дітей з евакуйованих дитячих будинків, донатили на ЗСУ.

Один із гуртожитків нашого інституту був облаштований для розміщення переселенців. Працівники бібліотеки допомагали забезпечувати їжею та необхідними речами людей, які тимчасово зупинялися в гуртожитку.

Наукова бібліотека ДонНУ

- Вирішено важливу частину **організаційних питань стосовно переходу до використання міжнародної відкритої АБІС Koha**. Упродовж 2022 р. тривала робота з адміністрування БД АБІС Koha, під час якої:

1. проведено налаштування параметрів системи, які необхідні для функціонування АБІС з урахуванням потреб наукової бібліотеки;

2. сформовано Марк-структури даних АБІС для виконання каталогізації та інших бібліографічних процесів: Структура «За замовчуванням»; Book (книжки); AN (аналітична структура); FC (швидка каталогізація); PER (періодика);

3. організовано 4 наради з працівниками наукової бібліотеки, під час яких обговорювалися і вироблялися практичні рішення з налаштування параметрів та формування Марк-структури АБІС Koha;

4. зареєстровано працівників наукової бібліотеки для доступу і роботи з АБІС Koha;

5. бібліотекарям надано акаунти та короткі інструкції для підключення і роботи в АБІС.

Процес наразі триває у тестовому режимі.

- На сторінках НБ у соцмережах започатковано **літературні онлайн-рубрики**: «Війна на полиці» (7 дописів), «Бібліотекар радить прочитати» (6 дописів), на яких презентовано 13 художніх та суспільно-політичних книжок, прочитання яких, на думку

бібліотекарів, є надзвичайно пізнавальним та актуальним для українців в умовах воєнного сьогодення.

• Фахівці бібліотеки активно долучилися до поширення на сайті та на сторінках наукової бібліотеки у соціальних мережах рубрики «СтусівськийПроВійну» газети ДонНУ імені Василя Стуса «Університетські вісті». #СтусівськийПроВійну – це

щоденний аналітичний огляд повномасштабного неспровокованого вторгнення росії в Україну, що має на меті донесення п'ятьма мовами ключових подій російсько-української війни до світової спільноти, у тому числі національних і зарубіжних партнерів.

Новинна інформація, відео з місць воєнних дій, патріотична, поетична та пісенна творчість систематично розміщуються на сторінках наукової бібліотеки у соціальних мережах Facebook та Twitter.